

Factors Affecting the Quality of Schools Based on the Policy of 1 District 1 Quality Schools under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5

Khrongkwan Sujaree¹ and Banjob Boonchan²

¹Master of Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

²Lecturer from the Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

¹E-mail: r.bungearn@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-4225-0398>

²E-mail: banjobbun21@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0644-6874>

Received 05/01/2025

Revised 14/01/2025

Accepted 15/02/2025

Abstract

Background and Aims: A quality school can be assessed by considering whether its students possess virtues, ethics, and desirable characteristics, as well as the school's curriculum and learning processes, its buildings and facilities, and the overall environment that supports learning. A quality school also collaborates with the community in managing education. Teachers and staff receive quality development, and the school has recognized outstanding achievements. Therefore, to establish a quality school, there must be readiness in teaching and learning management, appropriate equipment and facilities that support learning, qualified personnel, and mechanisms to ensure active participation from all sectors in the learning process for students. This research aimed to 1) study the level of Quality Schools based on the policy of the 1 District 1 Quality Schools. 2) Examine the factors affecting the Quality Schools based on the policy of the 1 District 1 Quality Schools. and 3) develop a predictive equation for the factors influencing the Quality Schools based on the policy of the 1 District 1 Quality Schools.

Methodology: The sample group comprised 331 individuals, including school administrators, deputy administrators, and teachers under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5, selected through stratified random sampling based on the districts where the schools are located. The research tool used was a questionnaire focusing on the factors affecting the Quality Schools based on the policy of the 1 District 1 Quality Schools, using a 5-point Likert scale. The content validity ranged from 0.80 to 1.00. The reliability value of the questionnaire is equal to 0.95. Data were analyzed using statistical methods such as frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation, and stepwise multiple regression.

Results: The research findings revealed that: 1) The level of the Quality Schools based on the policy of the 1 District 1 Quality Schools was rated at a high level overall. When analyzed by individual aspects, all were rated at a high level. The highest-rated aspect was "organizational climate", followed by "students meeting quality standards". 2) The factors affecting the Quality Schools based on the policy of the 1 District 1 Quality Schools were overall at a high level. When analyzed by individual aspects, all were at a high level. The highest-rated aspect was "management", followed by "participation". 3) Organizational Leadership Factors,

environmental factors, and participation had a statistically significant joint influence on the implementation of the Quality Schools based on the policy of the 1 District 1 Quality Schools at the .05 level. Environmental factors had the highest influence, followed by the participation and organizational leadership. These factors could explain 71.20% of the variance in the implementation of the Quality Schools based on the policy of the 1 District 1 Quality Schools.

$$\text{Raw Score Equation: } \hat{Y} = 0.391 + 0.461X_2 + 0.245X_1 + 0.186X_4$$

$$\text{Standardized Score Equation: } \hat{Z}_y = 0.475X_2 + 0.312X_1 + 0.195X_4$$

Conclusion: Organizational Leadership Factors, environmental factors, and participation had a statistically significant joint influence on the implementation of the Quality Schools based on the policy of the 1 District 1 Quality Schools at the .05 level. Environmental factors had the highest influence, followed by the participation and organizational leadership. These factors could explain 71.20% of the variance in the implementation of the Quality Schools based on the policy of the 1 District 1 Quality Schools.

Keywords: Factors; Quality; Quality Schools Based on the Policy of the 1 District 1 Quality Schools

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

ครองขวัญ สุจारी¹ และบรรจบ บุญจันทร์²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์ : โรงเรียนคุณภาพ พิจารณาได้จาก นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ อาคารสถานที่ บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนกับชุมชนร่วมมือกันจัดการศึกษา ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ โรงเรียนมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นการสร้างโรงเรียนคุณภาพจะต้องมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความพร้อมด้านบุคลากร และสิ่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ และ 3) พยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัย : การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน 331 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้อำเภอที่ตั้งของโรงเรียนเป็นชั้นภูมิในการสุ่มตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย: พบว่า 1) ระดับการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือบรรยากาศองค์การที่ดี รองลงมา คือ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การบริหารจัดการ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วม 3) ปัจจัยด้านการนำองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลร่วมกันต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการนำองค์การ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ได้ร้อยละ 71.20 และได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์มาเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ } \hat{Y} = 0.391 + 0.461X_2 + 0.245X_1 + 0.186X_4$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน } \hat{Z}_y = 0.475X_2 + 0.312X_1 + 0.195X_4$$

สรุปผล: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม การนำองค์การ สภาพแวดล้อม และการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลร่วมกันต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการนำองค์การ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ได้ร้อยละ 71.20

คำสำคัญ: ปัจจัย; โรงเรียนคุณภาพ; นโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศและประชากร ประเทศไทยได้มีการดำเนินการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เกิดการยกระดับและเปลี่ยนแปลงการศึกษาของไทยให้ทัดเทียมและเท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก เป้าหมายที่สำคัญ คือ เด็ก เยาวชน และประชาชนชาวไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพจากการศึกษาที่มีคุณภาพ แต่อย่างไรก็ตามมีความท้าทายนานัปการ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สุขภาวะ จึงเกิดนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 ได้ระบุว่า นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลจะดำเนินนโยบายปฏิรูปการศึกษาและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านโอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค คุณภาพและสมรรถนะที่สำคัญจำเป็น ตามบริบทของประเทศและสังคมโลก โดยเน้นให้ผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข” ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน เพื่อเป็นแนวทางให้ทุกหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการนำไปใช้ในการขับเคลื่อนนโยบาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567: 92) ในทางกลับกัน ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายังทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสถานการณ์ปัจจุบันจำนวนนักเรียนลดลง ส่งผลให้จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและนักเรียนขาดโอกาสทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567: 1) จากการศึกษาสภาพปัญหาและเงื่อนไขที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทย พบว่า มีเงื่อนไขสำคัญ ได้แก่ 1) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ พิจารณาจากความยากจนและสิทธิในการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ครอบครัวที่มีฐานะยากจนมีโอกาสในการศึกษาน้อยกว่าครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวย (ธนพล สราญจิตร, 2558: 13) และครอบครัวที่อยู่ในพื้นที่ชนบทมีโอกาสในการเข้าถึงคุณภาพของการศึกษาน้อยกว่าครอบครัวที่อยู่ในเมือง ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวสะท้อนถึงระดับ รายได้ ภาวะความขาดแคลนที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงการศึกษา ความไม่เท่าเทียมทางโอกาสและคุณภาพที่มีเหตุมาจากเงื่อนไขเศรษฐกิจและความยากจน ซึ่งเงื่อนไขทางเศรษฐกิจมีผลให้เกิดการกีดกันและการเข้าไม่ถึงโอกาสและคุณภาพการศึกษา 2) เงื่อนไขทางสังคม พิจารณาจากชื่อเสียงและการเป็นที่ยอมรับของสถานศึกษาโดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีชื่อเสียงและตั้งอยู่ในจังหวัดใหญ่ ๆ มีโอกาสได้รับการอุดหนุนงบประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลตลอดจนมีความแตกต่างด้านทรัพยากรทางการศึกษา ได้แก่ บุคลากร อุปกรณ์การเรียน สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น (รัชพร เลี้ยงประเสริฐ, 2562: 115) ซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำในการจัดบริการด้านการศึกษาเกิดจากพื้นที่และทรัพยากรระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในเมืองและนอกเมือง โรงเรียนที่อยู่ต่างภูมิภาค โรงเรียนที่อยู่ต่างสังกัด และโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีความแตกต่างกันมาก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 5) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าสภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพของการศึกษา (ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ, 2559: 3)

โครงการโรงเรียนคุณภาพ เป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง ลดความเหลื่อมล้ำ ก่อให้เกิดความเท่าเทียมและครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่ว

ประเทศ สร้างโรงเรียนให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความพร้อมด้านบุคลากร และสิ่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ภายใต้นโยบาย “เรียนดี มีความสุข” โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อม เพื่อพัฒนาให้เป็นโรงเรียนคุณภาพต้นแบบอย่างน้อย 1 โรงเรียนในแต่ละอำเภอ เพื่อนำร่องการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สื่อ อุปกรณ์ และงบประมาณในการปรับปรุงสภาพแวดล้อม อีกทั้งจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องทุกปีงบประมาณ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567: 119) นอกจากนี้ยังช่วยขจัดปัญหาวิกฤตทางการศึกษาต่าง ๆ เช่น คุณภาพสถานศึกษาที่แตกต่างกัน คุณภาพผู้เรียนที่มีมาตรฐานไม่เท่าเทียมกัน ผู้เรียนขาดกระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและความเหลื่อมล้ำในการเข้ารับบริการทางการศึกษา (อรุณ จันทวานิช, 2557: 2) โรงเรียนคุณภาพเป็นโรงเรียนที่มีสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงมาตรฐานกำหนดและได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทุกด้าน (อรุณ จันทวานิช, 2557: 1) ซึ่งองค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพพิจารณาได้จาก นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ อาคารสถานที่ บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนกับชุมชนร่วมมือกันจัดการศึกษา ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ โรงเรียนมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับ (ประจักษ์พงษ์ วรรณโชติ, 2559: 47) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพสำหรับสถานศึกษาของรัฐ คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของครู ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (บุญส่ง งามอาจ, 2565: 13) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเสริมอื่น ๆ ได้แก่ 1) ครูที่มีคุณภาพ 2) มีบุคลากรที่งานสนับสนุนการทำงานเพียงพอ 3) มีห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าที่หลากหลาย 4) มีอุปกรณ์ทันสมัยครบครัน และ 5) มีอาคารสิ่งก่อสร้างเพียงพอ (Hoy & Miskel, 2001: 45)

โรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ที่ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีทั้งหมด 6 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนถนนสุรนารายณ์ (คุรุรัฐประชาสรรค์) 2) โรงเรียนอนุบาลรัฐราษฎร์รังสรรค์ 3) โรงเรียนชุมชนบ้านโคกสวาย 4) โรงเรียนชุมชนหนองหัวฟาน 5) โรงเรียนบ้านไร่ (ทองคุณคุรุราษฎร์สามัคคี) และ 6) โรงเรียนบ้านสำนักตะคร้อ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ดังวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคุณภาพ โรงเรียนคุณภาพ นักเรียนคุณภาพ และได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียน ทุกคน โดยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงสถานศึกษาที่มีคุณภาพทุกพื้นที่ การพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5, 2567: 42) ดังนั้น โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพจะต้องนำนโยบายของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชน เพื่อขับเคลื่อนผลักดันการศึกษาให้เจริญรุดหน้ายิ่งขึ้นไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567: 119)

โรงเรียนเป็นองค์กรที่ดำเนินการกิจซึ่งก่อให้เกิดผลผลิตทางการศึกษานั้นคือนักเรียน ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นกลไกสำคัญที่จะนำความสำเร็จและเสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในองค์กรนั้น ๆ

การสร้างโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่น ทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมส่วนรวม (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2563: 6) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวิจัยและองค์ประกอบเสริมเข้ามาช่วยดำเนินการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด ในการกำหนดและวางแผนการพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพก้าวสู่ความเป็นเลิศต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ
3. เพื่อพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับความหมายของโรงเรียนคุณภาพ ความสำคัญของโรงเรียนคุณภาพ องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพ และนิยามเชิงปฏิบัติการและตัวบ่งชี้ องค์ประกอบโรงเรียนคุณภาพตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายของโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีผู้ให้ความหมายของโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2555: 94) ได้กล่าวว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง หมายถึงโรงเรียนที่ปรับปรุงระดับผลงานและประสิทธิภาพของตนตามทรัพยากรที่ใช้อย่างต่อเนื่องใช้วิธีการการมีส่วนร่วมสูงโดยวิธีการกระจายอำนาจการควบคุม มุ่งมั่นที่จะสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนเสียใหม่ และการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนชุดใหม่และสร้างความมุ่งหมายรวมกันซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางของโรงเรียน และมุ่งมั่นปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

วิจารณ์ พานิช (2557: 12) ได้ให้นิยามของโรงเรียนคุณภาพ หมายถึง โรงเรียนที่มีผลผลิตมีคุณภาพ การดำเนินการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ คือ ใช้ทรัพยากรน้อยแต่ได้ผลมาก ผู้ที่ทำงานอยู่จะเกิดการเรียนรู้ขึ้น และสั่งสมหรือสร้างคุณสมบัติของสิ่งที่เรียกว่า บุคคลเรียนรู้ (Learning person) ในโรงเรียนคุณภาพผู้ที่เกี่ยวข้องที่สำคัญที่สุด คือ ครูจะต้องเป็นบุคคลเรียนรู้ และผู้ที่สำคัญกว่าครูคือนักเรียน โดยนักเรียนจะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ถ้าโรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้ที่ดี

อำรุง จันทวานิช (2557: 1) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนคุณภาพ หมายถึง โรงเรียนคุณภาพเป็นโรงเรียนที่มีสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยี งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงมาตรฐานกำหนด และได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทุกด้าน เป็นโรงเรียนที่สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องความต้องการของชุมชน เป็นที่ชื่นชมของชุมชน รวมทั้งเป็นโรงเรียนที่สามารถเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือชุมชน และโรงเรียนอื่นในชุมชนได้

Schermerhorn (2003: 4) กล่าวว่า โรงเรียนคุณภาพ คือ การประยุกต์หลักการทางด้านคุณภาพของรูปแบบการทำงาน โดยการทำให้ถูกต้องตั้งแต่ครั้งแรก

Carina (2023: 30) กล่าวว่า iva โรงเรียนคุณภาพเป็นแนวคิดในการปรับปรุง ให้เกิดประสิทธิผลและมีความยั่งยืนในภาพรวมของธุรกิจ วิธีการและเทคนิคของโรงเรียนคุณภาพสามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกองค์กรเป็นอย่างดี

Peter (2024: 25) กล่าวว่า โรงเรียนคุณภาพเป็นแนวคิดที่มุ่งไปที่ความต้องการของลูกค้าโดยมีหลักการสำคัญ คือ ให้ความมั่นใจว่าการทำงานสามารถป้องกันข้อผิดพลาดได้ด้วยการทำให้ถูกต้องตั้งแต่การทำการครั้งแรก

สรุปได้ว่า โรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ หมายถึง โรงเรียนที่มีรูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามบริบท ทั้งการบริหารทรัพยากรบุคคล วัสดุ เทคโนโลยี และงบประมาณ มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียนเป็นแบบอย่างและให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและสถานศึกษาอื่นได้

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพ

องค์ประกอบโรงเรียนคุณภาพประกอบด้วย ครูมืออาชีพ การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ บรรยากาศองค์การที่ดี และผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน ซึ่งการจะพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียปัจจัยและองค์ประกอบเสริมเข้ามาช่วยดำเนินการ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพจากทัศนะและผลงานวิจัยของนักวิจัยวิชาการ ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพ

สมโภชน์ นพคุณ (2555: 19-22) ได้นำเสนอรูปแบบของการบริหารโรงเรียนคุณภาพมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวประกอบด้วยปัจจัยหลัก 9 ประการ คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การบริหารคน 3) นโยบายและกลยุทธ์ 4) การจัดการทรัพยากรในการปฏิบัติงาน 5) กระบวนการปฏิบัติงาน 6) ความพึงพอใจของครูและบุคลากรในโรงเรียน 7) ความพึงพอใจของลูกค้า/ประชาชน 8) ผลกระทบต่อสังคม/ท้องถิ่น และ 9) ผลลัพธ์จากการบริหารจัดการ

สุดาวรรณ เครือพานิช (2560: 4) ได้ศึกษากรณีตัวอย่างโรงเรียนดีมีคุณภาพในระดับมัธยมศึกษาขนาดกลาง จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่นำไปสู่โรงเรียนดีที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การบริหารจัดการที่ดี และ 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2560: 23) ได้เสนอปัจจัยการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพไว้ 4 ปัจจัย คือ 1) ครูที่มีคุณภาพ 2) การบริหารหลักสูตร 3) การบริหารจัดการ และ 4) การจัดการเรียนรู้

ชรินทร์ เกิดพุ่ม (2564: 6) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ 1) โครงสร้างพื้นฐาน 2) การส่งเสริมการศึกษา และ 3) การมีส่วนร่วม

Smith and Tomlinson (1990: 5) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ 1) ภาวะผู้นำและการบริหาร 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู 3) มีบรรยากาศของการยอมรับซึ่งกันและกัน และ 4) มีการสอนและมีข้อมูลย้อนกลับในทางบวกต่อนักเรียน

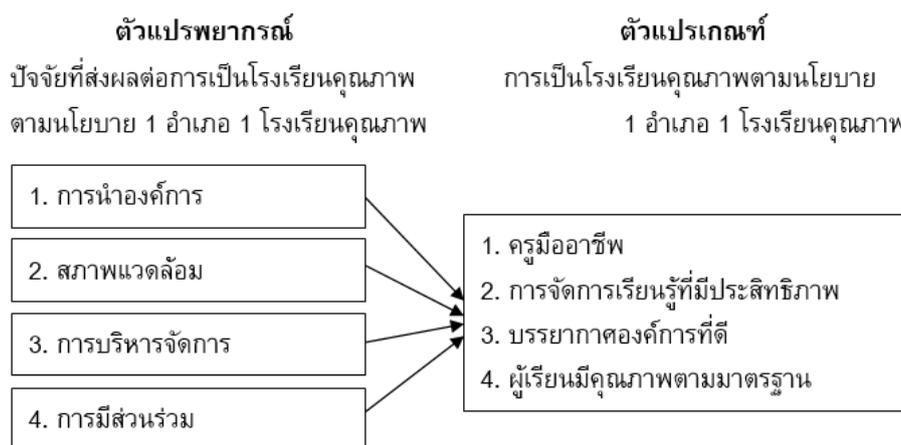
Mortimore (1998: 8) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จว่า ประกอบด้วย 12 ปัจจัย คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การมีส่วนร่วมของหัวหน้าฝ่าย 3) การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ 4) ความสามัคคีของคณะครู 5) การจัดการเรียนรู้ 6) เทคนิคการสอน 7) สภาพแวดล้อม 8) การบริหารหลักสูตร 9) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 10) การบันทึกข้อมูลเพื่อการวางแผน 11) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และ 12) มีบรรยากาศทางบวก

Hoy and Miskel (2001: 45) มีความเห็นว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารจัดการให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพ ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ครูที่มีคุณภาพ 2) มีบุคลากรที่ทีมงานสนับสนุนการทำงานเพียงพอ 3) มีห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าที่หลากหลาย 4) มีอุปกรณ์ทันสมัยครบครัน และ 5) มีอาคารสิ่งก่อสร้างเพียงพอ

Lunenberg and Ornstein (2004: 15) มีแนวคิดที่ว่า ปัจจัยที่สนับสนุนและส่งเสริมในการบริหารจัดการการศึกษาให้เกิดผลผลิตและคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนรู้ 2) เทคนิคการสอน 3) การบริหารจัดการ 4) วัฒนธรรมองค์กร 5) ภาวะผู้นำ 6) การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ 7) มีอาคารและสิ่งก่อสร้างเพียงพอ และ 8) แผนการประเมินผล

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) การนำองค์การ 2) สภาพแวดล้อม 3) การบริหารจัดการ และ 4) การมีส่วนร่วม และ องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ครูมืออาชีพ 2) การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 3) บรรยากาศองค์การที่ดี และ 4) ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน ดังภาพ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2567 ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 213 คน ครูจำนวน 2,071 คน รวมประชากรทั้งหมด 2,284 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2567 ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 31 คน และครูจำนวน 300 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 331 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan (1970: 607-610) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดย

การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ตำแหน่งเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม จากนั้นเทียบ บัญญัติไตรยางค์ตามสัดส่วนของแต่ละอำเภอ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive research) ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการเป็นโรงเรียนคุณภาพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็น โรงเรียนคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 แบ่ง ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) เกี่ยวกับ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ครูมืออาชีพ 2) การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 3) บรรยากาศ องค์การที่ดี และ 4) ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียน คุณภาพ จำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยการนำองค์การ 2) ปัจจัยสภาพแวดล้อม 3) ปัจจัยการบริหารจัดการ และ 4) ปัจจัยการมีส่วนร่วม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

2. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเอกสาร งานวิจัย วารสาร รวมทั้งหลักการทฤษฎีของนักวิชาการ เพื่อนำมาใช้สรุปเป็นนิยามศัพท์ของตัวแปรในการวิจัย และเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ถูกต้องตามหลักการ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

2.3 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จากการสังเคราะห์องค์ประกอบโรงเรียน คุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ครูมืออาชีพ 2) การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 3) บรรยากาศองค์การที่ดี และ 4) ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน

2.4 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 จากการสังเคราะห์ปัจจัย ที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพ จำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) การนำองค์การ 2) สภาพแวดล้อม 3) การ บริหารจัดการ และ 4) การมีส่วนร่วม

2.5 นำเสนอแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไขการใช้ภาษาความครอบคลุมและความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

2.6 นำเสนอแบบสอบถามผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 1.00 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 103) และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้สมบูรณ์และเหมาะสม ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์

2.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2566 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 103) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น ดังต่อไปนี้

2.7.1 การเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ 4 องค์ประกอบ ค่าความเชื่อมั่นโดยรวม เท่ากับ .950

2.7.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ 4 องค์ประกอบ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.938

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน 331 คน

2. ขอความอนุเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ขออนุญาตถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ไปยังสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างผ่านทางไปรษณีย์และแบบสอบถามออนไลน์ Google Forms สำหรับบางสถานศึกษาผู้วิจัยจะเดินทางไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับจากไปรษณีย์ แบบสอบถามออนไลน์ Google Forms และดำเนินการเก็บแบบสอบถามที่เหลือด้วยตนเอง

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) จากแบบสอบถามตอนที่ 1

2. ระดับการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกเป็นภาพรวมและรายด้าน

3. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกเป็นภาพรวมและรายด้าน

4. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 มาหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ จะต้องหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson (Pearson's product moment correlation) ทั้งนี้เพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือการ มีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรพยากรณ์มากกว่า 2 ตัว (อโนทัย ตรีวานิช, 2552: 55-57)

5. สร้างสมการพยากรณ์โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อพยากรณ์การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเป็นโรงเรียนคุณภาพ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. ระดับการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา 5 ภาพรวมรายด้าน ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ภาพรวมและรายด้าน

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ครูมืออาชีพ	4.33	0.53	มาก
2. การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	4.35	0.57	มาก
3. บรรยากาศองค์การที่ดี	4.42	0.50	มาก
4. ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน	4.37	0.48	มาก
รวม	4.37	0.45	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา 5 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D.= 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านบรรยากาศองค์การที่ดี ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.50) รองลงมา คือ ด้านผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.37$, S.D.= 0.48) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านครูมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.53)

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ภาพรวมและรายด้าน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย				
1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ปัจจัยด้านการนำองค์การ	4.41	0.73	มาก	
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	4.47	0.63	มาก	
3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ	4.54	0.65	มากที่สุด	
4. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม	4.50	0.63	มาก	
รวม	4.48	0.45	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.65) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.63) ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านการนำองค์การ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.73)

3. การวิเคราะห์การพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผู้วิจัยได้ทำการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson (R_{xy}) และการถดถอยพหุคูณ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

ตัวแปร	(X ₁)	(X ₂)	(X ₃)	(X ₄)
การนำองค์การ(X ₁)	-			
สิ่งแวดล้อม(X ₂)	.609**	-		
การบริหารจัดการ(X ₃)	.810**	.629**	-	
การมีส่วนร่วม(X ₄)	.708**	.617**	.745**	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ด้านการนำองค์การ สิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการกับด้านการนำองค์การ ($r = .810$)ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้นจึงต้องดำเนินการพิจารณาจากค่า VIF และ Tolerance

ตาราง 4 ค่า Tolerance และ VIF ของตัวแปรพยากรณ์

ตัวแปรพยากรณ์	Tolerance	VIF
1. ปัจจัยด้านการนำองค์การ	0.315	3.178
2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	0.188	5.328

ตัวแปรพยากรณ์	Tolerance	VIF
3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ	0.248	4.037
4. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม	0.315	3.178

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ด้านการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นตัวพยากรณ์การเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ มีความสัมพันธ์กันน้อย เนื่องจากค่า Tolerance มีค่าไม่น้อยกว่า .10 และค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10 ดังนั้นจึงเป็นไปตามข้อตกลงของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย

4. การวิเคราะห์การถดถอยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

ตาราง 5 การวิเคราะห์การถดถอยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

ตัวแปร	(b)	(β)	t	p
ค่าคงที่	0.391		2.67	.008
สิ่งแวดล้อม (X ₂)	0.461	0.457	11.51	.000
การนำองค์การ (X ₁)	0.245	0.312	7.05	.000
การมีส่วนร่วม (X ₄)	0.186	0.195	4.37	.000

R = 0.844, R² = 0.712, p = .000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านการนำองค์การ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลร่วมกันต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงที่สุด คือ สิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ การนำองค์การ และการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยเหล่านี้ กับการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ เป็น 0.844 และปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ได้ร้อยละ 71.20

จากตาราง 5 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 0.391 + 0.461X_2 + 0.245X_1 + 0.186X_4$$

$$\hat{Z}_y = 0.475X_2 + 0.312X_1 + 0.195X_4$$

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยและสรุปผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 นำมาอภิปรายผลดังนี้

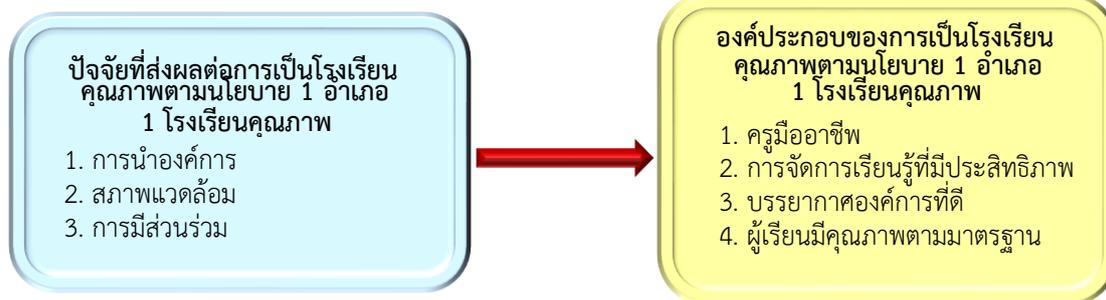
1. ระดับการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด และสามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบอย่างให้แก่โรงเรียนอื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567: 7) ที่กล่าวว่า โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนที่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานกำหนดนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อให้ได้ผลผลิตซึ่งก็มีนักเรียนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของทิวต์ล ศรีดำรง (2563: 57) ที่กล่าวว่า โรงเรียนคุณภาพ เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครอง มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ผู้ปกครองและชุมชนยอมรับ และมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน นอกจากนี้ผลการศึกษาระดับการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ในภาพรวม ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของชัชวาล วันเลิศ (2560: 187) ได้ศึกษาระดับของการเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการศึกษา พบว่า ระดับของการเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การวางแผนเป็นกระบวนการที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จที่คาดหวังในอนาคต สถานศึกษาต้องมีรูปแบบกระบวนการบริหารที่เป็นระบบและมีคุณภาพทั้งองค์การ ผู้บริหารสถานศึกษาให้บุคลากรรับรู้กระบวนการในการบริหารสถานศึกษา ทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อหน้าที่เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา โดยสถานศึกษามีการนำหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของขวัญพิชชา มีแก้ว (2562: 11) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการบริหารจัดการในสถานศึกษาประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญส่ง งามอาจ (2565: 553) ที่กล่าวว่า โรงเรียนที่มีการบริหารจัดการที่ดีจะมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่ชัดเจน มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา พัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตร มีการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญส่ง งามอาจ (2565: 553) ที่ได้ศึกษาปัจจัย ที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กของรัฐ ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยด้านการนำองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลสูงที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการนำองค์การ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดสภาพแวดล้อม ทั้งนี้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 มีการส่งเสริมให้โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมและบริบทที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจัดทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น การจัดวัสดุอุปกรณ์เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของครู มีการจัดระบบสารสนเทศและใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการบริหาร มีสื่อเทคโนโลยีที่เพียงพอ มีสภาพความพร้อมของอาคารเรียน ห้องเรียนและห้องประกอบต่าง ๆ โรงเรียนมีอาคารสถานที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนร่วมมือกับชุมชนส่งผลให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญส่ง งามอาจ (2565: 550) ที่กล่าวถึงปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ว่าเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่มีส่วนสำคัญที่จะช่วยกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในทุก ๆ ด้านได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับแนวคิดของ อุษณีย์ สีแก้วตุ้ (2561: 9) ที่ได้กล่าวว่าสภาพแวดล้อมที่ดี ประกอบด้วย ที่ตั้งของโรงเรียนมีความเหมาะสม การคมนาคมสะดวก ปลอดภัยจากแหล่งอบายมุข และปลอดภัยจากมลภาวะ มีความร่มรื่น สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความสวยงาม อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องปฏิบัติการ สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความปลอดภัย เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ โภชนาการ บริการสุขภาพอนามัยที่ถูกสุขลักษณะ สะอาด และปลอดภัย ชุมชนมีความเข้มแข็ง ให้การสนับสนุนและร่วมมือกับโรงเรียนเป็นอย่างดี แหล่งเรียนรู้ในชุมชน แหล่งวิทยากร รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความหลากหลาย เอื้อต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ ทรงพล เจริญคำ (2562: 118) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร สำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพมีความตรงและความเหมาะสมมาก ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 2) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ 3) การส่งเสริมความร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษา 4) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 5) การพัฒนาศักยภาพครูและนักเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ครูมืออาชีพ 2) การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 3) บรรยากาศองค์การที่ดี และ 4) ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) การนำองค์การ 2) สภาพแวดล้อม และ 3) การบริหารจัดการ ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาสร้างเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัย พบว่า ระดับการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ บรรยากาศองค์การที่ดี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ครูมืออาชีพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การบริหารจัดการ ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การนำองค์การ ปัจจัยด้านการนำองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลร่วมกันต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ด้านครูมืออาชีพ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูมีภาระงานเหมาะสม ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู โดยการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูให้ตรงตามความต้องการและภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของครู จัดอัตรากำลังครูให้ตรงตามวิชาเอก จัดภาระงานให้เหมาะสมกับครู เพื่อสร้างครูให้เป็นครูมืออาชีพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ปัจจัยด้านการนำองค์การ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสื่อสารให้ทราบถึงการตัดสินใจที่สำคัญและความจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดจึงควรให้ความสำคัญกับการคัดเลือกบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีภาวะผู้นำ มีทักษะทางการสื่อสาร มีความสามารถในการบริหารจัดการ และสามารถนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้

1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลร่วมกันต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพสูงที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษาในด้านสิ่งแวดล้อม โดยการจัดสภาพแวดล้อมและบริบทที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจัดทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ คุณภาพ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่างในระดับอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคตต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่เอื้อและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

2.3 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเขตอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). *หนังสือที่ระลึกคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 132 ปี “เรียนดี มีความสุข”* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ขวัญพิชชา มีแก้ว. (2562). การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชัชวาล วันเลิศ. (2560). *คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2559). ความเสมอภาคทางการศึกษาในสังคมไทย: ประเด็นปัญหาและทางออกจากการ สังเคราะห์งานวิจัยภายใต้กรอบการวิจัย ความเท่าเทียมด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ชั้นพื้นฐานของ สกว. ฝ่ายชุมชนและสังคม. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 13 (61), 1-10.
- ทรงพล เจริญคำ. (2562). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนพระยามนธาตุราชศรี พิจิตรสำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 7(2), 11-24.
- ทิวัดต์ ศรีดำรงค์. (2563). *การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ : การศึกษาทฤษฎีฐานราก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ธนพล สราญจิตร. (2558). ปัญหาความยากจนในสังคมไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์*, 5 (2), 12-21.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญส่ง งามอาจ. (2565). องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพ สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กของรัฐ. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(46), 544-559.
- ประจักษ์พงษ์ วรณโชติ. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลให้เป็น โรงเรียนคุณภาพ โดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 10(1), 46-57.
- รัชพร เลี้ยงประเสริฐ. (2562). สร้างเมืองยุคธรรมผ่านการจัดการศึกษา. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 12(1), 113-131.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). การจัดการความรู้ในระดับประเทศ. *วารสารเพื่อการพัฒนาผลผลิต*, 9(2), 80-86.

- สมโภชน์ นพคุณ. (2551). การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศ. *ข่าวนักบริหาร*, 10(2), 17-22.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. (2567). นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2567 จาก http://www.korat5.go.th/data_14627.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). *โครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สร้างโอกาสให้นักเรียนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ* สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.obec.go.th/archives/975321>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2560). *คู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุดาวรรณ เครือพานิช. (2560). โรงเรียนดีมีคุณภาพ. *วารสารวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ*, 9(4), 4-12.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2563). ผู้บริหารกับการสร้างคุณภาพโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ. *วารสารวิชาการ*, 3(10), 6-12.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. (2555). *กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ที.เจ.เจ.
- อโนทัย ตรีวานิช. (2552). *สถิติธุรกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- อำรุง จันทวานิช. (2557). *แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่...โรงเรียนคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อุษณีย์ สีแก้วตุ้. (2561). *โมเดลสมการโครงสร้างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Carina, S. (2023). Effects of characteristics of school quality on student performance in secondary school: A scoping review. *European Journal of Educational Research*, 12(2), 991-1013.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). *Education administration: Theory, research and practice*. New York: McGraw-Hill Inc.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Lunenburg, F.C. and Ornstein, A. C. (2004). *Educational Administration Concepts and Practices*. New York: Thomson Learning, Inc
- Mortimore: (1988). *School matter: The junior year*. U.K: Open Books.
- Peter, M., & Dulumoni, G. (2024). Components of a quality education: A literature review. *Indonesian Journal of Learning Development and Innovation*, 2(1), 120-130.
- Schermerhorn, J., Hunt, J. G., & Osborn, R. N. (2003). *Basic Organizational Behavior*. John Wiley and Sons
- Smith, D. J., & Tomlinson, S. (1990). *The school effect: A study of multi-racial comprehensive*. London: Policy Studies Institute.